

1986

Arbejdsmiljøtur til England.

Vi var fem, der efter sidste arbejdsmiljøtur til Sovjet snakkede sammen om, at det er spændende og interessant at gå ud i verden og se, hvordan man angriber arbejdsmiljøproblemer andre steder. På baggrund af nogle gode kontakter til England fra AAA's 10 års jubilæum samt, at vi bedre forstår engelsk end russisk besluttede vi at forsøge at arrangere en tur til England i 1987, og for at forberede den brugte vi efterårsferien 1986 til at afprøve muligheden. Det blev en stor oplevelse. Vore engelske kontakter fra Hazards Group i såvel London som Sheffield havde lavet et meget spændende program med besøg på forskellige virksomheder, forskningsinstitutioner og kontakt med fagforeninger. Og programmet holdt - alt blev gennemført. Derfor prøver vi nu at arrangere en tur i større skala for 20-30 AAA-medlemmer i uge 20. Et egentligt program samt tilmelding kupon kommer senere. Her prøver vi at gi' et indtryk af vores tur.

2. BOC Cryoplants.

BOC er en koncern med monopolagtig status i England. På BOC i London fremstiller man færdige værker til fremstilling af ilt m.m. ud fra den atmosfæriske luft. Endvidere bygger man tanke til opbevaring af de gasser, værkerne producerer. Virksomheden er angiveligt meget interesseret i de arbejdsmiljømæssige forhold og de ansattes sundheds og sikkerhed. Man havde således påbudt brug af hjælm og briller, et påbud som også vi naturligvis blev underlagt. Men det gik temmelig hurtigt op for os, at dette kun var et kosmetisk symbol på opprioritering af arbejdsmiljøarbejdet. De helt overvejende og -vældende problemer bestod nemlig i støj og svejserøg - og dette havde man end ikke personlige værnemidler overfor. Ja, man udførte da årligt tilbagevendende høremålinger på de ansatte, så man kunne fortælle dem, når deres

hørelse havde taget skade.

Sikkerhedslederen blev da også voldsomt ophidset, og det ellers venlige og imødekommende smil forsvandt, da vi på et tidspunkt stillede et par kritiske spørgsmål til en arbejder, som stod i voldsom larm og røg fra en plasma-fræser.

Vi havde en halv aftale med en tillidsmand på stedet, men dette satte ledelsen sig imod.

Virksomheden lå i et gudsforladt industri kvarter på en vej, som hed "Angels Road" - Englevejen.

3. Hazard's Centre i London

Folkene på centret var vores kontakt i London, og de havde arrangeret forskellige virksomhedsbesøg for os, ligesom to af dem modtog os søndag og tog os på sightseeing og på skift var med os rundt mandag og tirsdag. Mandag eftermiddag tog vi ud på centret, hvor vi talte med to af de 6-8 ansatte. Økonomisk bliver centret støttet af kommunalbestyrelserne - efter politisk overbevisning - i de londonske bykommuner (boroughs). Tidligere fik centeret støtte fra Greater London Council, det storlondonske hovedstadsråd, som blev nedlagt for få år siden af Thatcherregeringen.

Formålet med centerets arbejde er at støtte og yde service og information til grupper og folk, der ikke selv har ressourcer. Ofte er der lejer- boligproblemer og spørgsmål vedrørende arbejdsmiljø og ydre miljø. De ansatte fungerer som konsulenter i selve centret med forskellige arbejdsområder og kommer kun sjældent selv ud på virksomhederne. For tiden støtter centeret bl.a. en pesticidgruppe, der arbejder med gartneres arbejdsmiljøproblemer, en asbestsaneringssgruppe og en Women's Health and Hazard's group, der for øjeblikket er interesseret i at undersøge dataskærmspåvirkninger på kvinders menstruationscyklus.

Herudover støtter de fagforeningers arbejdsmiljøarbejde og sikkerhedsorganisationer på virksomheder, hvor der ofte er stor usikkerhed med hensyn til, hvad arbejdere og sikkerhedsrepræsentanter har ret til at foretage sig i arbejdsmiljøspørgsmål, og vi fik refereret forskellige sager af denne art, som centerets ansatte havde været involveret i.

4. Besøg på asbestarbejdspladser i England.

Vi besøgte 2 arbejdspladser i Londons centrum hvor asbestsanering var i gang. Det foregik rimelig forsvarligt, ud fra tilsvarende principper, som er indført i DK det sidste års tid. Desuden besøgte et firma, der leverer godt fungerende ventilation-sudstyr til sanering i DK. De leverer også kontrolmåleudstyr til efterkontrol. I England kontrolmåles efter hver sanering.

I Sheffield havde kommunen for nylig etableret en stor asbestsaneringsafdeling med velfungerende og avanceret udstyr, som vi nok kunne lære en del af. Kommunen havde tidligere brugt private firmaer, men var utilfredse med kvaliteten af arbejdet - derfor lavede de deres egen. Kommunen sendte plakater og foldere ud til private hjem, hvor man forventede at der kunne være asbestplader eller isolering, og de blev tilbudt en gratis sanering fra kommunens side. I øvrigt var kommunen langt med at indføre asbestfrie bremsebelægninger på de kommunale biler. De var for flere år siden startet med borgmesterens Rolls Royce!

5. Occupational Health Project i Sheffield.

(Erhvervssygdomsprojekt).

Dette projekt, som Hazards-gruppen i Sheffield står for, har stået på i 7 år. Det består i, at to personer fra gruppen et par gange om ugen tager dud i venteværelset hos praktiserende læger - disse læger er naturligvis indforstået og ligger holdningsmæssigt på linie med Hazards-folkene. Her i venteværelset snakker man med patienterne dels om hvilke symptomer, de har, dels om en eventuel sammenhæng med deres arbejdsforhold. Man prøver faktisk at lave en sygdomsprofil og arbejdsprofil helt tilbage fra, da

disse mennesker begyndte at arbejde. Ved at indsamle og systematisere dette materiale får man således mulighed fra: a) at henvende den enkeltes opmærksomhed på forhold i arbejdet, som er sygdomsfremkaldende, b) det sker sammen med andre i venteværelset, således at problemet ikke bliver den enkeltes, og c) det giver mulighed for at bruge materialet til dokumentation med hensyn til sammenhænge mellem arbejde og sygdom.

6. Besøg på Stocksbridge stål- og valseværk.

Vi blev vist rundt på det meste af værket af sikkerhedslederen og hans assistent. Vi var iført beskyttelsesklæder m.m., hvilket der var al mulig grund til. F. eks. da vi passerede en af de elektriske smelteovne, der smelter 1000 tons affaldsjernskrot ad gangen, så bragede det, så samtale var umulig, og varmen var brændende. Vi gik godt nok i en afstand på ca. 50 meter - der gik faktisk arbejdere lige op og ned af ovnen. Det var i øvrigt et relativt moderne smelte- og valseværk, og de gjorde meget ud af sikkerheden, fortalte sikkerhedslederen. Støv- og støjni-veauet gav overordentlig store problemer, og løsningerne var høreværn og en personlig fejekost. Ulykkesrisikoen var stort set det, der blev gjort noget ved, og så faren for, at produktionsudstyret blev ødelagt. Deres ikke særlig effektive udsugning fra ovnhallen gav dem dog problemer med ydre-miljømyndighederne. De var blevet tvunget til at rense udslippet.

De fremviste et hypermoderne stangstøbningsanlæg, hvor de kunne støbe op til 12 meter lange stålstænger i alle mulige profiler - lodret! I valseværket, hvor støjen lå på 95-100 dB efter vores vurdering, blev støjdæmpningen typisk lavet som bure til de, der skulle styre processerne. Der var dog en del folk, der bevægede sig på pladsen, som var ilde stedt.

Vi havde efter rundvisningen et timelangt møde med fællessikkerhedsrepræsentanten og en af hans kolleger. De var specielt utilfredse med støv- og støjproblemerne, som der ikke blev gjort noget ordentligt ved. De lød ganske militante, men var ret bange

for den store arbejdsløshed i områdetog specielt faldet i virksomhedens beskæftigelse på flere tusinde over få år. De samarbejdede med vores kontakt, Naomi, om at få alle ansatte lungefunktionstestede. Det skulle foregå uden ledelsens vidende! Normalt anses alle lungeproblemer at skyldes tobaksrøgg, og det er yderst svært at få mulighed for at undersøge, om årsagen skulle være en anden.

7. Sheffield Town Hall (rådhus).

Sheffield er en by med 500.000 indbyggere. Kommunen er en labour kommune og har for byens egne ansatte (18.000) oprettet et "Health and Safety Service System" - en slags BST. I bedriftssundhedstjenesten er der indtil nu kun en bedriftssygeplejerske ansat, men de udtrykte ønske om at udbygge den med flere ansatte i samråd med fagforeningerne. På samme måde forhandler kommunen alla former for ændringer i de kommunale jobs med fagforeningerne på baggrund af en "teknologiaftale", der var trådt i kraft den 18. april 1985 (dog først efter en 3 måneders arbejderstrejke)!

Alle forhold vedrørende arbejdsbelastninger, indretning, jobrotation og organisation af arbejdet er indeholdt i aftalen. F. eks. har gravide ret til et andet job, hvis de sidder med skærmarbejde eller har hårdt fysisk arbejde. Disse regler gælder også for indførelse af nye produkter og materialer, f.eks. kemikalier.

Vi synes, det er en spændende og på mange måder "progressiv" aftale, som danske arbejdere og fagforeningsmedlemmert kunne blive inspireret af; så hvis I er interesseret, kan I få en kopi tilsendt fra en af os.

8. Labour Research Department i London.

(Arbejdslivsforskningsafdeling).

Vi besøgte LRD et par timer. De har til huse i en gammel 4-etagers bygning i det centrale London. De fysiske rammer var lidet imponerende, til gengæld lavede de ca. 15 ansatte et stort udrednings- og formidlingsarbejde om økonomiske, sociale og arbejdsmæssige problemer til medlemmerne, der overvejende var fagforeninger og -forbund over hele England. LRD er nærmest en mellemting mellem Arbejdsbevægelsens Erhvervsråd og Socialforskningsinstituttet og med nogle væsentlige internationale aspekter.

LRD blev præsenteret af lederen, Lionel, medens arbejdsmiljøsidens, som p.t. blev dækket af en læge, Landre, især blev til en diskussion om et projekt, hun var i gang med om alkohol og arbejde.

9. Greater London Enterprise Board (GLEB) (Storstadens igangsætter- råd).

(Den sidste rest af GLC (Greater London Council), det storlondon-
ske hovedstadsråd, som Thatcher fik nedlagt, fordi det var for
venstredrejet.)

GLEB blev præsenteret af Mike Cooley, en utroligt inspirerende 55-årig ingeniør, tidligere ingeniør på Lucas-aerospace, hvor han var tillidsmand for flere hundrede ingeniører. Han er nu leder af en ud af syv afdelinger, den hedder "Technologu Division", der etablerer netværk i London, som arbejder med at udvikle bedre transportsystemer til folk i byen, udvikle hospital-sudstyr, handicaphjælpemidler, energibesparelser og ny teknologi til f. eks. mikroelektronik. Hvert netværk har et center i et hus, hvor der er folk ansat til at hjælpe interesserede, der f.eks. kan have behov for dels at afmystificere tekniske indretninger dels at kunne trække på en videns- og produktbank, hvor der er ca. 1500 patenterede produkter, som man enten kan starte produktion op af eller anmode om, at det sker. Der er på 5 år

startet 200 nye vikrosmheder op, efter at gamle firmaer er lukket. Det har givet 4000 nye arbejdspladser. Det er et mål i sig selv at skabe arbejdspladser, men vigtige delmål er at skabe aktivitet, deltagerstyring og reelt demokrati. Det har været vanskeligt at få accept af disse ideer i andre kredse end del radikale del af Labour og så venstrefløjen. Fagbevægelsen har været meget tilbageholdende med at gå ind i disse forsøg på græsrodsaktiviteter gående ud på at få demokratisk kontrol med produktionen og teknologiudviklingen ved at udnytte londonernes evne og kreativitet i samarbejde med uddannelses- og forskningscentrene (de progressive altså) i london.

GLEB deltager sammen med hollændere, tyskere og folk fra Teknologisk Institut og Danmarks tekniske Højskole i et EF-finansieret projekt om anvendelse af avancerede, fleksible teknologier kombineret med demokratiske arbejdsvilkår.

10. Møde med Hazards Group i Sheffield.

I Sheffield havde Hazards Group arrangeret et aftenmøde, hvor vi skulle komme og fortælle dels om AAA dels om arbejdsmiljøarbejde i Danmark i almindelighed og BST (som de er meget interesseret i) i særdeleshed. Det blev en spændende aften, hvor ca. 50 mødte op og var meget interesseret - det var ligesom hos os både arbejdere og akademikere. Der var også en del, som stillede spørgsmål i forbindelse med vores oplæg, og der blev skabt nogle gode kontakter og snakket interesseret om forskelle og ligheder mellem England og Danmark på arbejdsmiljøområdet, mens vi spiste den medbragte mad. Det var først, da englænderne gjorde opmærksom på, at den lokale pub snart lukkede, at vi forlagde residence dertil og fortsatte til, vi næsten blev båret ud.

11. Besøg i kulminen "Bolsover Colliery" ved Sheffield.

Minen er gammel, hvilket tydeligt fremgik af bygningerne og udstyret over jorden, mens maskineriet til brydningen og transporten af kullene under jorden er den nyeste teknologi på dette felt.

Der er 700 minearbejdere, der arbejder i 3-holdsskift, men for få år siden var der dobbelt så mange.

Ved ankomsten blev vi modtaget af en "sikkerhedsofficer", som forsynede os med hjelm, handsker, knæbeskyttere, bælte og "redningsmaske", som omdanner kulilte til kultveilte. Egnen tøj og sko skulle vi selv sørge for, og det havde vi lånt os frem til hos Naomi, der også var med på besøget. På dette tidspunkt spekulerede vi vist hver især på, om det nu egentlig også var en god idé med det kulminebesøg! Men da vi kort efter blev afhentet af de to minearbejdere - den ene var tillidsmand - der var vores guider, steg humøret og spændingen. Næste skridt var udlevering af hjelmlampe og batteri til at sætte fast i bæltet, og således forsynet med 4-5 kg udstyr fortsatte vi til selve minenedgangen.

Over nedgangen var et stort skilt med nogenlunde denne tekst: "HUSK at hovedansvaret for sikkerheden i minen påhviler dig selv". Og de næste tre timer 600 meter under jorden var en barsk oplevelse. Den første time gik med at komme ned til arbejdsstedet "the face", hvor brydningen foregår. Transporten foregår med elevator - et raslende jernbur med høj fart - derefter et lille rustent jerntag, og endelig til fods i en gang, hvor støvet blev hvirvlet op af ventilationen og os selv, og med løbende kabler fra taget 5-10 cm over gulvet midt i gangen.

For enden af gangen "the road" fik vi demonstreret, hvordan en "gravko" med et stor bor fræsede gangen længere under stærk støj og voldsom støvudvikling til trods for overspuling med vand. Derefter kravlede vi på maven gennem et hul ind til "the face", som var en ca. 1,5 km lang gang, hvori to fræsemaskiner på skinner kørte frem og tilbage og brød kullene i hele gangens længde, mens kullene blev ført ud af transportbånd. Denne gang var mellem 80 cm og 110 cm høj, og i en time kravlede vi på hænder og knæ i 40° varme.

Maskineriet kørte ikke på grund af brud på en kæde, så her fik vi ikke selv oplevet støjen og støvudviklingen, som må være voldsom, når der arbejdes. Bare kravleturen i gangen gav os den almindelige minearbejderkulør. - Vi så ingen med høreværn (?),

hver minearbejder havde en papstøvmaske, men vi så ingen, der brugte den.

Sikkerhedsarbejdet fokuserede på at mindske ulykkesrisikoen og yde hurtig og effektiv førstehjælp. I minegangen er der med jævne mellemrum "redningsposter" (security stations) med bære, førstehjælpsudstyr og medicin, og alle minearbejderne får en uges undervisning i sikkerhed og førstehjælp.

Der er ingen velfærdsforanstaltninger nede i minen; når de skal spise, "sætter de sig lidt ud til siden" på gulvet i gangen, men mange har ikke mad med, da de ikke har lyst til at spise, mens de er dernede. Vand kan de tappe fra rør, der løber i alle gangene. Over jorden er der bade- og omklædningsrum for mænd - det blev dog først lavet efter 2. verdenskrig, og før den tid var der ikke indlagt vand i minearbejderboligerne!

Når vi stillede arbejderne spørgsmål, om ikke de syntes, at et eller andet i arbejdsforholdene var anstrengende eller ubehageligt, var det almindelige svar: "O, you get used to it!" (man vænner sig til det!). Efter kravleturen langs "the face" var vi også ved at "get used to it", men opstigningen bød på en overraskelse. Båndet kunne kun startes oppe fra, så man skulle springe på og af igen i farten. Sikkerhedsforanstaltninger: Lig på maven under kørslen, hold hænder og fødder indenfor og - spring af, når de andre gør det!

Det lykkedes, og det var rart igen at gå oprejst, at se dagslyset og at komme til at sidde ned og få noget at spise og især at drikke - det havde mineselskabet sørget for til os.

Det føles urimeligt og oprørende, at det, der for os var turens barskeste og mest spændende oplevelse, er det daglige anstrengende og beskidte arbejde for minearbejderne, som ikke har andet valg.

12. Sink the Belgrano - teater.

Det egentlige startskud på Falklandskrigshandlingerne var, da en engelsk u-båd sænkede det argentinske krigsskib Belgrano, mens det var på vej væk fra Falklandsøerne. Forhistorien til denne tragiske begivenhed er sat op som teaterstykke i London på baggrund af optrapningen om forløbet, som senere er sivet ud fra forsvarsministeriet, og havde premiere i den uge, vi var dér. Stykket er meget historisk overfor Mrs. Thatcher og fremstiller hende som en kynisk, magtbegærlig politiker, som ikke interesserer sig det mindste for hverken Falklandsøerne eller de englændere, som bor dér. For hende drejede det sig om at benytte lejligheden til at samle nationen bag sig ved at puste til den nationalpatriotiske ild. Hun havde brug for den krig. Derfor kunne hun heller ikke lade Belgrano sejle sin vej og dermed miste chancer for politisk gevinst. Det kom bl.a. til at koste 368 unge argentineres livet, da Belgrano sank.

Mrs. Thatcher er fremstillet akkurat så rå og skruppelløs

"Dame of Iron" ("Jernladien")

som vi opfatter hende. Dog kun i politikken. I stykkets sarkastiske fremstilling af hende veksler hun mellem at være den hårde, kyniske politiker og at være den forvirrede husmor, som må forlade et vigtigt møde for at kunne købe ind og lave mad til sin mand. Og som hun dog bandede og svor.

P.S. Pat fra London Hazards Centre stillede os en gåde:

"Hvordan kan man vide, hvornår en politiker lyver?" - Når hans/hendes læber bevæger sig.